Ч. 33 Субота 12 (24) лютого 1894. Рік IV.

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

Редакция і Адміністрация: улиця Чарнецкого ч. 8.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жаданє і за зложенєм оплати почтової.

Рекламациї незапечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої“.

Передплата у Львові в Адміністрациї „Ґазети Львівскої“ і в ц. к. Староствах на провінциї:
на цілий рік зр. 2·40
на пів року зр. 1·20
на чверть року „ —·60
місячно . . „ —·20
Поодиноке число 1 кр.

З почтовою пересилкою:
на цілий рік зр. 5·40
на пів року зр. 2·70
на чверть року зр. 1·35
місячно . . „ —·45
Поодиноке число 3 кр

Бесіда Є. Експ. Впреосв. Митроп. Сильвестра Сембратовича

виголошена підчас дебати буджетової на вечірнім засіданю Сойму дня 15. лютого с. р.

Високий Сойме! Дали ся чути нині на ранішнім засіданю голоси від послів з сеї моєї сторони, а іменно від сьвітлого дра Короля, котрий був дотепер моїм союзником, бо ніколи не чув я від него одного слова, котре би було так противне т. зв. ґазетами „новій ері“, як нині — і від другого Вп. професора Романчука, котрий був моїм приятелем і взяв ініциятиву тої т. зв. „нової ери“ та виголосив тут публично програму. Я тогди будучи певним, що підстава, на котрій всї здоровомислячі Русини стояли, а котру і п. пос. Романчук тут в Соймі публично виголосив, єсть добра, спасительна, єсть пожадана і ведуча до добра нашого руского народу, а заразом і цілої суспільности нашого краю, не лиш приплеснув їй, бо я голосив єї попереднійше, але заразом взяв в оборону того поважного посла за то, що мав ту сьмілість виступати з тим, з чим виступити був обовязаний. Ті голоси, які ми тут чули, гірко тронули неодно серце — а не хочу казати, що они говорили, щоби задати гіркої пігулки комусь, позаяк знаю, що нераз може гіркість пігулок вийти на здоровлє; однакож суть і гіркі пігулки, котрі не причиняють ся до здоровля, лиш шкодять і нищать, а вкінци й убивають чоловіка — а на ті гіркі слова не хотів би я замовчати.

Понеже відгомін тих голосів з того місця відобє ся по цілім краю, а я, котрий голосив ті самі засади, против котрих ті голоси виступали, лишив ся майже сам — а майже всї добре мислячі о добрі руского народу так само як я мислять — отже то була та причина і повід, длячого я мимо трудного нині для мене дня відважив ся пару слів сказати.

Передовсїм оба Впв. посли, а іменно сьвітлий п. др. Король казав, що він в опозициї стоїть і опозицию удержує, бо він має мандат від своїх виборців. Не завидую єму такого мандату, але я скажу, що ми не повинні вступати до Сойму, щоби завсїгди робити опозицию, но старатись о добро краю, народу і своїх виборців.

Що-до поважаного посла Романчука, то дивую ся, що він, котрий сам преці не без намислу приняв програму і котру оголосив ту, тепер виразив ся о нїй так, що від трех лїт ми в нужді великій і нещастю, що від того часу якась нездорова атмосфера тяжить над народом руским — і т. п. слова.

Я хочу вияснити ту справу тої „нової ери“. По перше єсть то назва надана, не знаю від кого, бо не від нас, анї від когось добре мислячого, але від противників наших, і я дивую ся сьвітлому послови Королеви, що приняв так легко ті слова і не думав, що з того може вийти... Нова ера?! Я не виджу жадної нової ери, хиба в противности, що єсть якась стара ера, а єсли так єсть, єсли розумієте під старою ерою, о котрій була бесіда, противників Русинів, то я не маю найменшої причини противити ся назві „нова ера“.

Пригадую почтенним п. послам, що імена, що надають ся партиям, ще не виказують їх добру або злу цїль. Наведу ту тілько один факт для короткости. Ми католики, вірні Церкві сьвятій, принялисьмо доґмат о неомильности Папи, єсли він говорить в імени Церкви ex cathedra. По оголошеню того доґмату повстала секта, котра тому спротивила ся і назвала ся старо-католиками. Розуміє ся, шо всїх инших назвали ново-католиками — а чи-ж то єсть правда? *(Веселість і брава)*. Так само єсть з новою і старою ерою. Я розумію тілько еру, оперту на підставі добрій, належитій, розумію тілько ту еру, котрої держали ся Русини від самого початку, це тілько ми, але й попередники наші. Прошу, перечитайте всї ті точки, котрі ми виголосили, чи не суть то ті самі, які — кажемо — зістали висказані, коли-сьмо встали зі сну по 1845 році? Прошу взяти собі книжочку, котра була друкована в р. 1861: Ruthenische Schrift- und Sprachefrage, там маєте авторів таких, котрих не можемо підозрівати, що належали до нової ери, там маєте імена бл. п. Литвиновича, Куземского, жиючого Малиновского, бл. п. Яновского, Лозиньского, а навіть і того — хотя de mortuis nil nisi bene — Головацкого. Будете видїти, що они сказали і чи то є нова ера. А впрочім — що то єсть та нова ера? Чи то партия яка? чи то яке нове становиско, на котрім станули Русини? Я нічо такого не виджу і не видів-єм тогди, коли впв. посол Романчук голосив наші засади тут прилюдно в цїлім Соймі. Я тілько видів, що єсть хвилеве зле, що якась тяжка атмосфера тяжить над руским народом, через котру не можна було видїти того народа, чути було лиш голос, і що власне на ті прошеня і желаня спадає велика хмара, котра зависла як якась груба поволока, через котру не можем бачити руского народу.

Тогди запитано ся нас: „хто ви єсьте?“ — і відозвав ся голос, добре ще мислячий — надїю ся, що той, котрий питає ся, вирозуміє нас, і сказав, що ми Русини, котрі доховуємо віру Найясн. нашому Панови і Монарсї; ми Ру-

---

30)

Похатник.

(Повість з американьского житя — О. Руппіюса.)

(Дальше).

В сали зробило ся тихо, хоч маком сїй, коли прокуратор замовк, а з єго певних побіди очий, якими споглядав на трибунал, судиїв присяжних та публику, було видко, що знав добре, яке враженє зробила єго бесїда. Лиш Гельмштедт, на котрого звернулись тепер очи зі всїх сторін, видко, мало зважав на красу бесїди публичного жалібника і сидїв зовсїм спокійно та дивив ся лиш прокураторови сьміло в очи; вже не був навіть блїдий і на єго лице виступила живійша краска. Але й зараз очевидячки змішав ся, коли тепер з одної громадки адвокатів, що стояла в кутї судової салї, виступив Еліот, щоби бути першим сьвідком в дусї акту обжалованя; він навіть і не споглянув на обжалованого. А Гельмштедтів оборонець як би відгадав гадки свого кліента, обернув ся до него і каже: „А не вийшло на моє, що наш прокуратор то хитра штука? Я вже нині рано догадував ся якоїсь несподіванки! — Але ми не дамо ся тим затуманити, хоч би він спроваджував собі сьвідків і з самого північного бігуна землї. Лиш не тратьте відваги і дивіть ся сьміло, памятайте, що прийде й на нас черга говорити!

Але Гельмштедтови в серци дїялось щось иншого, що не такої потребувало заохоти. Він був би дав частинку із свого житя, коли-б був міг поговорити з Еліотом ще перед розправою, коли-б був міг розповісти єму все, як було, і промовити єму до серця, котре, як єму здавало ся, знав добре. Єму здавало ся, що цїла запутанина мусїла би зовсїм сама з себе прояснити ся, коли-б він міг був лиш розкрити перед ним своє серце — а то Еліот з'явив ся, щоби підперти обжалованє, а кожде слово, яке би Гельмштедт міг сказати на свою оборону, мусїло би послужити хиба на скріпленє того, що вже плели люди о єго відносинах до Олени. То був би ще лиш новий удар на батька, по котрого пригнобленім виступленю вже й так було видко, який звалив ся на него тягар.

Зізнанє Еліота потвердило, що Гельмштедта не було дома, коли стало ся убийство, та що він сам признав ся тогди до того. Еліот розповів також, що обжалований вже в день по приїздї до Алябами стрітив ся случайно на дорозї, коли їздив на прохід з єго донькою, з Бакером і зачепив його без нїякої причини; при тім розповів він і то, що дївчина зараз на другий день рано виїхала з своєю матерею в гостину та не була дома аж до Нового року і длятого не могла нїяк порозуміти ся з обжалованим. А коли із знайденого письма єго доньки можна що заключати, то хиба лиш то, що она розпещена і тому уперта дитина, котра перший раз стрітила ся з рішучою волею своїх родичів, а облесний чужинець підмовив єї і она далась наклонити до нерозважного кроку.

Гельмштедт спустив голову в долину, а на лици єго адвоката проявив ся саркастичний усьміх. — Дуже зручно! шепнув він до молодого чоловіка, — то, що він тепер сказав, могло би бути для нас обезвиняючим сьвідоцтвом, коли-б не то, що всї знають, що то з него говорить лиш єго вітцївске чувство; а так з того, що він розповів, мусять присяжні набрати ще більшог опереконаня о вашій хитрости. Але ми розуміємо ся на таких річах! — Гельмштедт мабуть і не чув того, що адвокат говорив до него, бо лиш заєдно дивив ся на сьвідка і нїби щось собі розважав. — Дальші зізнаня лиш потвердили то, що вже було звістно із оглядин погибшого. Але ще одно — сказав наконець Еліот — мусить він додати, бо для него кожда, хоч би й найменша річ, єсть важна, щоби вислїдити правду; мусить ще згадати про то, що оповідав мурин Дік, котрий він разом з Гельмштедтом лишив був на сторожи коло убитого, а іменно то, як тогди якось дивно поступав собі обжалований. Труп лежав з заверненими очима і викривленим лицем та мусїв на кождого чоловіка робити страшне враженє;

сини, котрі уважаємо ся яко нарід осібний в Галичині, і цілком тілько католицкій Церкві вірні і держимо ся обряду руского і розріжняєм ся від народности польскої, але і від народности иншої славяньскої, а іменно російскої. Ті котрі учули той голос, пізнали єго слушність, взяли єго за проґраму свого дальшого поступованя в справах народних і тим способом уступила та над руским народом тяжача хмара. На підставі того голосу не зробили ся однак жадні пакта умови, але ми сказали: „Ми яко Русини вірні Найясн. Монарсї, вірні нашій сьв. католицкій Церкві, ми нарід руский, хочемо дбати для добра нашого народу для піднесеня єго просьвіщеня, рівноуправненя“. І длячого нарікаєте на ту еру? Чи она то єсть виновата, що то або се діє ся зле? Я того не виджу.

(Дальше буде).

Перегляд полїтичний.

На вчерашнім засїданю Палати послів складали ново вибрані посли Вахнянин і Криницкий приречене посольске. — Правительство предложило проєкт закона о похатній торговли. — Зачувати, що сесия парляментарна потягне ся аж до 16 марта, а відтак по великодни аж до Зелених сьвят. Від половини мая аж до половини червня будуть радити спільні Делеґациї і постійна комісия податкова.

Стан здоровля міністра Ґірса має бути безнадійний; на єго місце мають прийти Лабанов, Шувалов або Шишкін.

Новинки.

Львів дня 23 лютого.

— **Іменованя.** Міністерство торговлї іменувало: Збігнева Півернеца, Якова Попеля, Стан. Водиньского, Едварда Койтшіма, Меч. Праґловского, Жигм. Ляйдлера, Кароля Ярошиньского, Юлія Гофрика, Артура Слапу, Омел. Пара, Вол. Полошиновича, Стан. Гіольского, Степ. Ріґера і Алекс. Пісецкого рахунковими практикантами при ц. к. Дирекциї почт і телеграфів у Львові. — Официяном Намістництва іменований Павло Войнар; секретарями повітовими Домінік Дельман в Камінці, Франц Вечорек в Кольбушові, Юліян Кульчицкий в Коросни, Іван Яц (призначений до Сокаля) і Осип Добровольский в Долині; вкінци канцелістами Намістництва іменовані Володислав Швец (до Городка) і Франц Осип Манделя (до Старого Міста).

— **Краєва Рада шкільна** ухвалила на засїданю з дня 14 лютого: 1) Визначити на других представителїв учительства: управителя 5-кл. школи в Вібрці, Теод. Скалецкого, до окр. ради шк. в Бібрці; управителя 6-кл. школи в Коросни, Тому Котулю, до окр. ради шкільної в Коросни; 2) установити осібних учителїв релїґії греко і римо-кат. для шкіл народних в Раві рускій від 1 вересня 1894; 3) зорґанізувати школу народну в Полянї, повіта лїского, від 1 вересня 1895 р.; 4) перемінити одноклясову школу в Пникутї, повіта мостиского, на двоклясову почавши від 1 вересня 1894; 5) Затвердити в учительстві Яцка Зелиньского в ґімназиї ярославскій; 6) признати третій додаток пятилїтний Ів. Бжезині учителеви школи вправ в семинариї учительскій в Тернополи; 7) апробувати до шкільного ужитку в школах середних підручник п. з.: „Д-ра Осипа Ростафиньского ботаніка шкільна на кляси низші. На язик руский переложив Іван Верхратский“. Львів 1894. Цїна примірника 70 кр. (1 к. 40 сот.); вкінци 11) поручити до бібліотек шкіл народних книжочку п. з.: „Розговори о рускій правописи, як чув так списав М. Олесцук. Накладом комітету видавництва книжок людових“. У Львові 1893. Цїна примірника 6 кр.

— **Виділ краєвий** іменував пп. Павла Дирдовпя, Тадея Ґедля і Івана Гапоновича інжинерами, п. Сильвера Стрільбицкого інжинером-адюнктом а п. Івана Пйша інжинером - асистентом краєвого бюра мельорацийного.

— **З войска.** Піхота наша дістане нові мундури, котрі будуть сїрі, а то длятого, щоби їх здалека не було дуже видко. Який буде крій тих мундурів, які вилоги і т. п., ще Міністерство війни не рішило. Друга новина з войска така: Доси було так, що полковим ад'ютантом міг бути навіть і наймолодший підпоручник; а тепер від 1 мая с. р. полковим ад'ютантом буде все капітан, а підпоручник або поручник може бути лише „другим ад'ютантом“ і працювати в канцеляриї під наглядом першого ад'ютанта.

— **Від дирекциї товариства обезпечень „Днїстер“** одержали ми отсе письмо до поміщеня: Дня 28 с. м. відбуде ся засїданє Ради надзираючої нашого Товариства, на котрім між иншим буде означений і день загальних зборів наших членів. Після § 79. наших статутів, загальні збори мають відбутись в першій половині мая, і імовірно неодин з наших членів схоче виступити з яким внесенем, а щоби то внесенє могло бути взяте під обради, просимо Хв. Редакцию в інтересі своїх читателів звернути їх увагу на § 85. наших статутів, котрий в тім дїлї постановляє слїдуюче: „Єсли член хоче на звичайних загальних зборах подати якийсь предмет під нараду, то мусить найпізнійше до кінця лютого предложити своє внесенє президентови Ради надзираючої. Таке в своїм часї подане внесенє, підписане що найменше десятьма до голосованя управненими членами, має помістити ся на порядку дневнім звичайних загальних зборів і також над ним обрадувати“.

— **Нова робітня столярска у Львові.** П. Теодор Прокопович, наш земляк, отворив при улици Городецкій ч. 83 у Львові робітню артистично-столярску т. є. виробів церковних, меблевих і фабричних. Одержавши стипендию з фондів краєвої вистави в р. 1877, п. Прокопович учив ся в висшій школї промисловій у Відни, де й зложив іспит державний, а відтак працював у фабриках у Відни, Будапешті і Празї. Осївши у Львові, має намір головно посьвятити ся виробам меблїв свойских з нашою орнаментикою. Добрих ремісників у нас мало, тому й поручаємо горячо п. Прокоповича увазї вп. земляків, яко чоловіка фахового.

— **Ще про месть жінок в Чернівцях.** Пригода кондуктора Грабовецкого, котрого молоденька жінка відобрала собі житє кинувшись під льокомотиву, не закінчила ся авантурою на похоронї. Другого дня рано напали на него жінки, що несли молоко до міста, зганьбили єго публично і обляли молоком кидаючи в него горшками а Грабовецкий мусів аж втїкати; він не показував ся через кілька днів на улици а відтак щез десь з Черновець. — Аґент поліцийний, Манескул, що взяв ся був боронити Грабовецкого на кладовищи, так описує свою пригоду з розлюченими жінками. Він побачив, що жінка возьного почтового Птачека, і якась панна Огоновска бунтували величезну товпу жінок против Грабовецкого та казав їх арештувати. Другі жінки однакож відбили їх від полициянів, а тогди сам Манескул хотів арештувати Птачекову. „Нараз — каже Манескул — збігло ся доокола мене яких 200 жінок, взяли мене між себе і так стиснули, що я не міг рушити ся а рівночасно, як були всї, старі і молоді, великі і малі стали мене валити кулаками, палицями та парасольками, куди попало. Я не бив нікого, лиш в обороні власної шкіри вимахував палицею та може бути, що й неодну жінку нею ударив. Але-ж бо они мало що не розірвали мене, ловили навіть за ноги, щоби мене звалити а тогди певно були би мене роздоптали як червака“... Нехай же тепер невірні чоловіки знають, як уміють мстити ся жінки.

— **Дурисьвіт.** Які бувають селяне легковірні, і то не лише у нас, доказує отсей факт, о котрім доносять до віденьских дневників з Брунек в Тиролю. До дому селянина Оберпентінґера прийшов якийсь гарно одітий чоловік і просив о нічліґ. В розмові заявив гість господареви, що був в войску, кілька разів займав уряд „прези-

---

навіть мурин відійшов був дальше від трупа, як єму було вільно, але Гельмштедт станув собі коло трупа і заєдно дивив ся єму в лице, зовсім так, як той, що пригляде ся ще раз уважно тому дїлу, котре довершив. Навіть мурин не міг вже видержати і відозвав ся до обжалованого — —

— Того бо вже за богато! — відозвав ся Гельмштедтів адвокат, бо вже не міг витримати, щоби не обізвав ся. — Нехай високий суд позволить, що я запротестую кількома словами против всякого сьвідченя, що основує ся на зізнанях муринів, або против сьвідченя таки самих муринів, бо то єсть против всякого закона — — але саме в сїй хвили сїпнув єго Гельмштедт за руку і не дав єму дальше говорити. Адвокат обернув ся і оба стали щось тихо говорити з собою, підчас чого обжалований очевидно обставав при своїм. Адвокат на то лиш здвигнув плечима, а відтак обернув ся знов до трибуналу. — В нїякім може случаю — говорив він — не показала ся так дуже мудрість закона, як у сїм, не допускаючи муринів на важних сьвідків. Темний та забобонний мурин, що лякає ся жертви убийства, видить образованого, безпересудного чоловіка, як той, може з яким науковим інтересом, о котрім мурин не має і понятя, приглядаєсь мерцеви; в души мурина настають зараз якісь страшні здогади, і все, що він видить, представляєсь єму зараз в инших барвах, а він, яко сьвідок, готов зараз розповідати про привиди своєї уяви, як би про факти, та готов ще на них присягати. Мимо того думає мій клієнт, що пошкодив би своїй добрій справі та викриттю правди, коли би противив ся покликаню хоч би лиш одного сьвідка і він желає собі длятого, против мого попередного протесту, щоби дати жалобі повну свободу і покликувати кождого сьвідка, котрого лиш трибунал схоче сам допустити. — Адвокат сїв, а в рядах слухачів почув ся тихий шепіт; прокуратор глянув спід ока на оборонця, як коли-б нїби жартом відгрожував ся єму за то, що єму удало ся зручно закрутити. — Я уважаю своїм обовязком зробити ужиток з даного призволеня — сказав відтак прокуратор, принявши знову поважну поставу — бо для таємничости, яка скриває цїле убийство, єсть кожде зізнанє о якій небудь обставинї, хоч би навіт і зізнанє малої дитини, великої ваги, а побачимо, чи оборона зважить ся виступати против дальших зізнань з такою самою певністию, як доси. — Він дав знак якомусь возьному, а той вийшов, але за кілька хвиль вернув з Цезаром назад. Цезар був тим сьвідком, що, їдучи до Оклї, видів здалека, як Гельмштедт під'їхав був до Бакера і заступив єму дорогу, але здалека і в тім самім напрямі, що їздці, котрі один другого закривали, не міг він видїти, що они робили; лиш побачив, як нараз кінь під Бакером став дуба, а відтак пігнав; як опісля Бакер коня навернув і прискочив до Гельмштедта та замахнув ся кулаком на него. Того, чи Гельмштедт Бакера ударив, він не видів та не хотів того казати, хоч і як єму оборонець нагадував всї обставини, хотячи видобути з него найбільше обезвиняючий доказ, котрий мав пояснити, звідки взялась у убитого головка від нагайника. Заходи оборонця виходили лиш на то, що показувало ся, мов би Гельмштедт хотів лиш тим викрутити ся, що казав, що він нїби то підчас сеї стрічи з Бакером загубив головку. По Цезарі прийшло трох инших сьвідків, богатих плянтаторів з околиці, котрі мали сьвідчити о характері убитого, котрого Гельмштедт називав дурисьвітом і грачем, та котрого, як то сам до того признав ся, хотїв прогнати з всїх сторін; они казали, що познакомили ся з Бакером в найлїпших родинах на всходї і знали єго яко джентльмена, котрому не можна було зробити нїякого закиду. Наконець станули ті урядники, що робили ревізию у Гельмштедта і розповідали про єго річи та про письмо Олени, котре лежало перед прокуратором на столї, а котре тепер відчитано. — Всї зізнаня склали ся були так удачно, що кождий, хто лиш їх чув, мусїв признати, що всему лиш Гельмштедт виноватий та що він мав причину до сего убийства.

Полудне було вже давно минуло, коли переслухано послїдного сьвідка доказового і судия перервав розправу на годину. Але з множества прислухуючих ся людий велика часть не виходила з салї; богато з них, що з'їхали ся були з сїл, попривозили були харч з собою,

дента міністрів“ з платнею 90.000 зр. річно, що має маєток вартости яких 2 міліонів зр., але мусить на якийсь час утікати з краю. Показував єму шрами з одержаних ніби ран у війні 1866 р., одним словом, так затуманив селянина честию з своего знакомства, що простодушний Оберпентінґер не лише не відмовив свому гостеви нічлїґу, але ще зібрав рано всї ощадности і доручив панови „президентови міністрів“ 70 зр. яко позичку. Пан „президент“ умів бути вдячним, гроші прийняв, виставив довжний лист на 5000 зр. і купивши білет до Інсбрука виїхав. Сусїди лише з трудом пояснили легковірному, що его отуманив дурисьвіт, котрий дїйстно пропав без слїду.

— **Пригода перекупки.** Наші перекупки, особливо же жидівки, мають той звичай, що в зимі держать в горшку грань і часто сидять над нею. Від сего одна сидуха жидівка в Чернівцях мало що не пожила смерти минувшої недїлї. Она щоби огріти ся, вложила горнець з гранею під спідницю і задрімала; тимчасом затлїла ся на нїй ватована одїж а від неї займила ся спідниця, вітер роздмухав огонь. Коли сидуха пробудила ся, горіла вже на нїй одїж поломінем. Она схопилась і стала втїкати, але люди, що то побачили, вхопили еї та посадили в недалеку калюжу і тим способом уратували еї; она лиш трохи попекла ся; лиш то еї найбільше болїло, що з еї пригоди скористали якісь вітрогони хлопці та розікрали її яблока із стола.

Господарство промисл і торговля

Зараза на кури.

Якийсь дописуватель з Бережанщини пише до „Дїла“ так: „В повіті бережаньскім, в селах межи Поморянами а Нараєвом гинуть сего місяця кури. Селяни дуже зажурені, бо не у одного дріб становить цїлий маєток. За яйця обганяють всяку потребу домашню: сіль, нафту, сїрники, омасту, та й не одна господиня лагодила ся за яйця купити собі та своїй дони на Великдень запаску та хустку. А тут виходить, що здає ся не будемо їсти на Великдень і сьвяченого яйця, не то вже крашанок, коли в однім селї гине денно до 50 курий і иншого дробу. А що буде під квочки, як так потягне дальше? Люде дуже посумнїли, бо ще собі одно лихо з того віщують; Кажуть, що в 1866 році так само гинули кури а потому наступила холера, то й тепер таке віщують. Може оно і єсть яка звязь межи сею хоробою курячою а холерою, але коли учені сего ще не дослідили, то нехай би бодай які знатоки - аґрономи подали спосіб: як ратувати дріб від сеї наглої загибели“.

Передовсїм мусимо зазначити, що коли беремо ся до обговореня повисшої справи, то не робимо собі зовсїм нїякої претенсиї знатока-аґронома, хоч на добре взявши зараза у курий скорше чей належить до ветеринарів, як до аґрономів а відтак і не знаємо, як проявляє ся та зараза в згаданих сторонах. Так само не беремо ся доказувати, чи у курий проявляє ся точно така сама холера, як і у людий, а коли так, то чи і в якій звязи стоять они з собою; скажемо лиш то, що у курий проявляєсь часто тифус, від котрого кури і другий дріб дуже скоро і великими масами гинуть. Що правда, була торік звістка, що в околицях Берлина проявила ся була між дробом холєра, але чи то була справдешна холера, не можемо того сказати. Люди ратували там дріб в той спосіб, що давали єму пити воду, в котрій розпущено дрібку копервасу (вітриолю зелїза) або кільканайцять капель сільної кислоти. Сї средства мали головно на цїли охоронити здоровий ще дріб від зарази; зараженому дробови давано — але ще тогди, коли курячки відходили білі — пігулки з хлїба величини гороху, на котрі для курий напускано на кожду пігулку по одній, а для гусий по дві каплї креозоту (есть то продукт з вугля камінного, котрий має велику силу десінфекцийну; его можна купити в кождій аптицї).

Зараза у курий, яка була у нас в вісїмдесяти роках на подїлю, проявлялась тим, що їм синїв гребінь, пірє на них їжилось, они заточувались, присїдали і гинули. Дробови давано тогди воду до питя, в котру вкладано в платочку кусник камфори, привязуючи платочок до начиня, щоби дріб не витягнув камфори з води. Яко лїк уживано пігулок зроблених в слїдуючий спосіб: Відповідно до скількости дробу бере ся н. пр. ложку смальцю, розтирає ся кілька зубків чіснику, додає ся малу ложочку мілко потовченого перцю, а змішавши то все разом додає ся ще доброї и чисто пересїяної саджі в такій скількости, щоби з цїлої мішанини можна зробити густе тїсто. З того тїста робить ся відтак пігулки величини гороху і дає ся зрана натще всему дробови і здоровому і недужому. Підчас зарази треба головно на то зважати, щоби заражений дріб зараз відлучити від здрового і добре вичистити курник.

Чи подані повисше лїки можуть богато помочи, не можемо також сказати, але практичні господарі бодай кажуть, що они помагають. Може хто з наших господарів в Бережанщинї, в тих сторонах, де саме тепер настала зараза, схоче їх спробовати, а може й знайдесь хто, що зволить нам ласкаво донести, з яким успїхом їх уживав та як проявлялась зараза у дробу; ми будемо єму дуже вдячні за то і справоздане его помістимо на сїм місци.

Найважнїйшою річю підчас зарази у дробу єсть, як вже сказано, відлучуванє недужого дробу від здорового і добра десінфекция курників. Курники очищує ся в той спосіб, що змиває ся горячим лугом поміст, стїни, банти, коритця і начиня від води, а стїни ще й на ново білить ся свіжим вапном. Курячки зараженого дробу і заражену падлину треба поливати вапном і глибоко закопувати. В той спосіб треба очищувати курники частїйше бодай через чотири недїлї. Важною також річию єсть, щоби уміти розпізнати недужий дріб і длятого розкажемо тут коротенько, по чім то пізнавати.

Загально пізнає ся здоровий дріб, зараз на перший погляд по тім, що пірє на нїм блискуче і лежить гладко; він бігає весело і їсть добре. Відтак треба дивити на очи, головно на то, чи они чисті, ясні і чи сьвітять ся; клїпки не повинні бути опухлі і без всякого катарального слизу. Дальше треба дробови отвирати дзюб і заглядати в горло. Коли оно всюди одностайно рожеве і покрите лиш тоненькою верствою прозорого слизу, то дріб здоровий; коли-ж оно почервонїле, покрите склистим, мутним, сїро-жовтим слизом, коли на язиці і по боках, а так само й в гортанці, видко жовту, непрозору, згустїлу і закипїлу масу — то знак, що дріб нездужає. Коли потиснути на горішну часть дзюба з боків, а з дїрок носових стане виходити материя, то видко, що дріб має катар носовий, котрий єсть небезпечний, заразливий і тягне ся довго. У здорових курий буває гребінь ясно червоний і холодний; колиж коло гребеня і на голові та на шиї видко луску, то знак, то дріб присїла нужда. Коли пірє на дробі здує ся і коли оно зачинає випадати, то знак, що дріб чогось не здоров. Також треба зважати і на лайно дробу; коли оно збите в грудку і біле, або части сїро-зелене, то дріб здоров; коли-ж лайно рідке, слизисто - плинне або брудно-жовте, часами й сїро-жовте, то дріб нездужає.

Львів 21 лютого: пшениця 6·30 до 7·30; жито 5·20 до 5·75; ячмінь броварний 5·90 до 6·50; ячмінь пашний 4·75 до 5·—; овес 5.25 до 6·—; ріпак 11·— до 12·—; горох 6·— до 13·—; вика 7·— до 8·—; насїнє льнянне —·— до —·—; сїмя —·— до —·—; біб —·— до —·—; бобик 5·— до 5·75; гречка 7·— до 7·50; конюшина червона 70·— до 80·—; біла 70·— до 80·—; шведска 65·— до 75·—; кмен —·— до —·—; аниж —·— до —·—; кукурудза стара 5·90 до 6·—; нова 4·90 до 5·—; хміль —·— до —·—; спіритус —·— до —·—

ТЕЛЄҐРАМИ.

Відень 23 лютого. Є. Ексц. п. Намістник ґр. Баденї був вчера на авдиєнциї у Є. Вел. Цїсаря.

Прага 23 лютого. Розправа против убійників Мрви відбуде ся дня 13 марта.

Париж 23 лютого. Вчера найдено перед каварнею Ковацца в Палє Рояль нову бомбу і віддано до розслїду.

Берлин 23 лютого. За порадою лїкарів поїде цїсарева нїмецка дня 10 мартя до Аббациї, куди опісля приїде на якийсь час і цїсар нїмецкий.

Білград 23 лютого. Вчера арештовано тут 16 осіб з радикального табору.

Рух поїздів зелїзничих

важний від 1 червня 1893, після львівск. год.

Відходять до

	Поспішний		Особовий			
Кракова	3 01	10 41	5·26	11·11	7·36	—
Підволичиск	6 44	3 20	10 16	11·11	—	—
Підвол. Підзам.	6·54	3·32	10·40	11·33	—	—
Черновець	6 36	—	10 36	3·31	10·56	—
Стрия	—	—	10·26	7·21	3.41	8 01
Белзця	—	—	9·56	7·21	—	—

За редакцию відповідає **Адам Креховецкий.**

і ледви що трибунал та адвокати повиходили з салї, як вже почалась в сали голосна бесїда. Обжалованого відвели знову до его давної комнати, а тут коло дверий сказав єму его оборонець, прощаючись з ним, щоби він не журив ся, лиш спокійно собі пообідав. Гельмштедт застав вже накритий столичок, на котрім стояло для него студене мясиво і фляшка доброго вина. Він здогадав ся зараз, хто то так о нїм памятає, і аж лекше єму стало, що він преці тут не сам один. Від самого досьвітка не мав ще нїчого в ротї, а всеж-таки не хотїло єму нїчого до горла лїзти; аж коли випив склянку Мадейри, то ніби на ново віджив. — Зараз на самім початку пополуднїшної розправи мала розпочинатись его оборона — треба було їсти, коли хотів мати трохи сили. Призадумавшись глубоко, ходив він по хатї і лиш від часу до часу дещо з'їв, або напив ся трохи вина; его лице стало поволи оживати, гадки очевидячки насувались єму одна по другій, а коли вкінець закликано его знову до салї судової, сїв він собі так свобідно на своїм місци, а очи так єму сьвітились, як коли-б его чекала якась щаслива подія, а не страшний засуд.

Судия дав знак, щоби в сали зробилось тихо а оборонець підняв ся. — Позвольте менї, нехай я скажу насамперед кілька слів, коли то можна! — шепнув до него Гельмштедт зворушеним голосом — я думаю, що то не пошкодить справі, а ви відтак поправите своїм знанем законів, що буде потреба.

Адвокат видивив ся здивований на него. — То ваша річ, пане, лиш тілько можу вам сказати! — відповів єму адвокат — нїхто не може вам заборонити промавляти за собою, коли того хочете; але я уважаю тепер своїм обовязком сказати вам, що й я сам не певний того, чим ся справа закінчить ся. Я сподївав ся, що прийде ще важний, обезвиняючий сьвідок для вашої справи, але на жаль его ще нема і навіть вже не можу заручити, чи прийде, коли его доси нема.

— Тим більше уважаю за потрібне сам собі помагати, коли чую в собі силу до того — відповів Гельмштедт, а лице его аж стало румянїйше — не бою ся, що щось попсую, а впрочім головна річ, як ви опісля поведете справу після свого знаня права!

Адвокат пристав на то і подав до відомости трибуналу, що обжалований хоче сам дещо сказати. Се повідомленє викликало загальний неспокій між публикою, так, що судия мусїв знов завзивати до порядку, а всїх очи звернули ся з цїкавостию на лаву обжалованих, з котрої підніс ся поволи Гельмштедт, але з свобідно підоймленою головою і з оживленим лицем.

(Дальше буде).

З друкарнї В. Лозиньского під зарядом В. І. Вебера.